ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2020

Vyhlásené: 19. 12. 2020 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah dokumentu je právne záväzný.

391

ZÁKON

z 25. novembra 2020

o teste proporcionality v oblasti regulácie povolaní

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1
Predmet úpravy

(1) Tento zákon ustanovuje pravidlá posudzovania proporcionality prostredníctvom testu proporcionality v oblasti regulácie povolaní (ďalej len „test proporcionality“) a pôsobnosť orgánov verejnej správy pri zabezpečovaní testu proporcionality na účely zabezpečenia riadneho fungovania vnútorného trhu a ochrany spotrebiteľa.

(2) Tento zákon sa nevzťahuje na reguláciu povolaní ustanovenú právne záväzným aktom Európskej únie, ktorý upravuje osobitné požiadavky regulácie príslušného povolania a neumožňuje zvoliť presný spôsob prebratia do právneho predpisu.[1])

§ 2
Vymedzenie pojmov

Na účely tohto zákona sa rozumie

a) reguláciou povolania zavedenie nových ustanovení alebo zmena existujúcich ustanovení v právnych predpisoch alebo vo vnútorných predpisoch profesijnej organizácie, ktoré obmedzujú
   1. prístup k povolaniu[2]) uvedenému v zozname regulovaných povolaní podľa osobitného predpisu[3]) alebo k povolaniu, ktoré nie je uvedené v tomto zozname a jeho regulácia sa navrhuje (ďalej len „regulované povolanie“),
   2. vykonávanie regulovaného povolania,[4])
   3. právnu formu vykonávania regulovaného povolania alebo
   4. používanie profesijných titulov,
b) profesijnou organizáciou samosprávna právnická osoba združujúca fyzické osoby vykonávajúce príslušné regulované povolanie, v ktorej registrácia alebo členstvo je podmienkou na výkon regulovaného povolania,
c) profesijným titulom profesijné označenie v odbornej činnosti alebo v skupine odborných činností, ktorého použitie je osobitným predpisom[5]) priamo alebo nepriamo podmienené získaním príslušnej odbornej kvalifikácie; neoprávnené použitie profesijného titulu podlieha sankciám podľa osobitného predpisu,[6])

d) vyhradenou činnosťou odborná činnosť alebo skupina odborných činností, ktorá je osobitným predpisom[7]) priamo alebo nepriamo vyhradená fyzickým osobám vykonávajúcim regulované povolanie s príslušnou odbornou kvalifikáciou vrátane činnosti, ktorá je spoločná s inými regulovanými povolaniami.

§ 3
Účel testu proporcionality

Testom proporcionality sa na základe podrobného zdôvodnenia, ktoré zohľadňuje kvalitatívne kritériá, a ak je to možné aj kvantitatívne kritériá, preukazuje, že regulácia povolania

a) je v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania vrátane zákazu diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta trvalého pobytu alebo miesta, kde sa fyzická osoba obvykle zdržiava,

b) je objektívne odôvodnená verejným záujmom podľa § 4,

c) zabezpečuje dosiahnutie sledovaného verejného záujmu a

d) nepresahuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného verejného záujmu.

§ 4
Verejný záujem

(1) Za verejný záujem sa na účel testu proporcionality považujú najmä

a) zachovanie verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia,

b) zachovanie finančnej rovnováhy systému sociálneho zabezpečenia,

c) ochrana spotrebiteľov, príjemcov služieb, zamestnancov a osôb oprávnených prevádzkovať živnosť,

d) zabezpečenie spravodlivosti a riadneho fungovania súdnictva,

e) zabezpečenie poctivého obchodného styku,

f) boj proti podvodom a prevencia nekalej súťaže,

g) predchádzanie daňovým únikom a vyhýbaniu sa plneniu daňových povinností,

h) zabezpečenie daňového dozoru,

i) bezpečnosť dopravy a cestnej premávky,

j) ochrana životného prostredia a prostredia obce,

k) zdravie zvierat a veterinárna politika,

l) ochrana duševného vlastníctva,

m) ochrana kultúrneho dedičstva,

n) ciele sociálnej politiky,

o) ciele kultúrnej politiky vrátane zabezpečenia slobody prejavu.

(2) Dôvody výlučne ekonomického záujmu alebo výlučne administratívneho charakteru sa nepovažujú za verejný záujem.

§ 5
Test proporcionality

(1) V teste proporcionality sa posudzuje

a) povaha rizík, ktoré súvisia s cieľmi verejného záujmu, najmä rizík pre spotrebiteľov, príjemcov služieb, odborne spôsobilé osoby, ďalšie fyzické osoby alebo pre ďalšie právnické osoby,

b) dostatočnosť alebo nedostatočnosť existujúcej právnej úpravy týkajúcej sa regulovaných povolaní ustanovenej v právnych predpisoch alebo vo vnútorných predpisoch profesijnej organizácie z hľadiska dosiahnutia sledovaného cieľa,

c) vhodnosť regulácie povolania z hľadiska dosiahnutia sledovaného cieľa dôsledným a systematickým postupom, a či zistené riziká upravuje obdobne ako pri porovnateľných činnostiach,

d) dosah na voľný pohyb osôb a služieb, výber služby pre spotrebiteľov a kvalitu poskytovanej služby,

e) možnosť použitia menej obmedzujúcich prostriedkov na dosiahnutie cieľa verejného záujmu; ak ide len o ochranu spotrebiteľa a zistené riziká sa týkajú vzťahu odborne spôsobilej osoby a spotrebiteľa bez negatívneho vplyvu na ďalšie fyzické osoby alebo ďalšie právnické osoby, osobitne sa posudzuje, či cieľ verejného záujmu možno dosiahnuť menej obmedzujúcim spôsobom ako vyhradením príslušnej činnosti,

f) účinok regulácie povolania v spojení s inými reguláciami povolaní, najmä spôsob, akým regulácia povolania v spojení s inými požiadavkami prispieva k dosiahnutiu cieľa verejného záujmu, a či je nevyhnutná na dosiahnutie sledovaného cieľa.

(2) V teste proporcionality podľa odseku 1 písm. f) sa posudzuje účinok regulácie povolania s ohľadom na jednu alebo na viaceré požiadavky, ktorými sú najmä požiadavky na

a) vyhradené činnosti, profesijné tituly alebo na inú reguláciu povolaní,

b) povinné ďalšie vzdelávanie,

c) pravidlá, ktoré súvisia s organizáciou regulovaného povolania, profesijnou etikou a profesijným dohľadom,

d) povinné členstvo v profesijnej organizácii, systém registrácie alebo na systém udeľovania oprávnení,

e) kvantitatívne obmedzenia, ktorými sa ustanovuje počet oprávnení na výkon odbornej praxe, počet zamestnancov, vedúcich zamestnancov alebo iných osôb, u ktorých sa vyžaduje príslušná odborná kvalifikácia,

f) právnu formu výkonu regulovaného povolania, vlastnícku štruktúru alebo na riadenie právnickej osoby v rozsahu, v akom sú tieto požiadavky priamo spojené s výkonom regulovaného povolania,

g) územné obmedzenia výkonu regulovaného povolania, ak sa uplatňujú,

h) obmedzenia výkonu regulovaného povolania spoločne alebo v partnerstve a pravidlá nezlučiteľnosti výkonu regulovaného povolania s inou činnosťou,

i) poistné krytie alebo iné prostriedky osobnej ochrany profesijnej zodpovednosti alebo kolektívnej ochrany profesijnej zodpovednosti,

j) jazykové znalosti v rozsahu potrebnom na výkon regulovaného povolania,

k) minimálne sadzby alebo maximálne sadzby ceny za poskytnutú službu,

l) propagáciu a reklamu.

(3) V teste proporcionality sa posudzuje aj

a) súvislosť medzi rozsahom regulovaného povolania alebo rozsahom vyhradených činností a odbornou kvalifikáciou požadovanou na jeho výkon,

b) súvislosť medzi zložitosťou odbornej činnosti a požiadavkou, aby osoby, ktoré ju vykonávajú, mali príslušnú odbornú kvalifikáciu, najmä ak ide o úroveň, povahu a trvanie odbornej prípravy alebo o obsah a dĺžku odbornej praxe,

c) možnosť získania odbornej kvalifikácie prostredníctvom ďalšieho vzdelávania,

d) skutočnosť, či činnosti vyhradené pre určité regulované povolanie môžu byť alebo nemôžu byť spoločné s inými regulovanými povolaniami s uvedením dôvodov,

e) stupeň nezávislosti pri výkone regulovaného povolania, vplyv opatrení organizačnej povahy a dohľadu, najmä ak sú odborné činnosti, ktoré súvisia s regulovaným povolaním, vykonávané pod dohľadom a zodpovednosťou odborne spôsobilej osoby,

f) vedecký a technický pokrok, ktorý môže účinne znížiť alebo zvýšiť informačnú nerovnosť medzi odborne spôsobilou osobou a spotrebiteľom.

(4) Testom proporcionality sa zabezpečuje súlad osobitných požiadaviek, ktoré súvisia s dočasným poskytovaním služieb alebo s príležitostným poskytovaním služieb podľa osobitného predpisu,[8]) so zásadou proporcionality, vrátane

a) automatickej dočasnej registrácie alebo formálneho členstva v profesijnej organizácii, ak registrácia alebo členstvo nebude obmedzovať poskytovanie služby a nespôsobí poskytovateľovi služby dodatočné náklady,

b) vyhlásenia, ktoré sa predkladá vopred podľa osobitného predpisu,[9])

c) úhrady členského príspevku alebo správneho poplatku poskytovateľom služby, ak podmieňuje prístup k regulovanému povolaniu alebo k výkonu regulovaného povolania.

(5) Odsek 4 sa nevzťahuje na regulácie povolaní určené na zabezpečenie dodržiavania podmienok zamestnávania uplatňovaných v súlade s právom Európskej únie.

(6) Ak sa opatrenia podľa odsekov 1 až 4 týkajú regulácie zdravotníckych povolaní a majú vplyv na bezpečnosť pacientov, základným cieľom regulácie povolaní je ochrana ľudského zdravia.

§ 6
Výkon testu proporcionality

(1) Test proporcionality sa vykonáva pred

a) zverejnením návrhu právneho predpisu na pripomienkové konanie,[10])

b) podaním návrhu zákona Národnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), ak ide o návrh zákona, ktorý podáva výbor národnej rady alebo poslanec národnej rady, alebo

c) prijatím vnútorného predpisu profesijnej organizácie.

(2) Test proporcionality vykonáva subjekt, ktorý navrhuje reguláciu povolania.

(3) Test proporcionality sa vykonáva v rozsahu, ktorý je nevyhnutný na posúdenie charakteristiky a obsahu regulácie povolania a jej vplyvu na vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa.

(4) Test proporcionality sa vykonáva prostredníctvom formulára s názvom „Test proporcionality“.

(5) Ministerstvo alebo ostatný ústredný orgán štátnej správy zašle návrh regulácie povolania, ktorá je obsahom všeobecne záväzného právneho predpisu, profesijnej organizácii, v ktorej pôsobnosti je príslušné regulované povolanie. K návrhu regulácie povolania zasiela profesijná organizácia, v ktorej pôsobnosti je príslušné regulované povolanie, vyjadrenie príslušnému ministerstvu alebo príslušnému ostatnému ústrednému orgánu štátnej správy do 14 pracovných dní od doručenia návrhu regulácie povolania; ak profesijná organizácia, v ktorej pôsobnosti je príslušné regulované povolanie, k návrhu regulácie povolania nezašle vyjadrenie v tejto lehote, platí, že nemá k návrhu regulácie povolania pripomienky. Následne príslušné ministerstvo alebo príslušný ostatný ústredný orgán štátnej správy vyplní formulár podľa odseku 4.

(6) Profesijná organizácia zašle návrh regulácie povolania, ktorá je obsahom jej vnútorného predpisu, ministerstvu alebo ostatnému ústrednému orgánu štátnej správy, v ktorého pôsobnosti je príslušné regulované povolanie. K návrhu regulácie povolania zasiela ministerstvo alebo ostatný ústredný orgán štátnej správy, v ktorého pôsobnosti je príslušné regulované povolanie, vyjadrenie príslušnej profesijnej organizácii do 14 pracovných dní od doručenia návrhu regulácie povolania; ak ministerstvo alebo ostatný ústredný orgán štátnej správy, v ktorého pôsobnosti je príslušné regulované povolanie, k návrhu regulácie povolania nezašle vyjadrenie v tejto lehote, platí, že nemá k návrhu regulácie povolania pripomienky. Následne príslušná profesijná organizácia vyplní formulár podľa odseku 4.

(7) Subjekt, ktorý navrhuje reguláciu povolania, zverejní vyplnený formulár spolu s návrhom regulácie povolania na svojom webovom sídle; ak ide o návrh zákona výboru národnej rady alebo poslanca národnej rady, vyplnený formulár zverejní Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky na webovom sídle národnej rady. Vyplnený formulár subjekt, ktorý navrhuje reguláciu povolania, zároveň zašle Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“), ktoré ho zverejní na svojom webovom sídle.

(8) Lehota na zasielanie pripomienok je najmenej 14 pracovných dní a začína plynúť odo dňa nasledujúceho po dni zverejnenia formulára subjektom, ktorý navrhuje reguláciu povolania alebo Kanceláriou Národnej rady Slovenskej republiky, ak ide o návrh zákona výboru národnej rady alebo poslanca národnej rady. Pripomienky sa zasielajú subjektu, ktorý navrhuje reguláciu povolania, na ním uvedenú adresu elektronickej pošty.

(9) Subjekt, ktorý navrhuje reguláciu povolania, vyhodnotí pripomienky uplatnené podľa odseku 8, a ak to považuje za potrebné, uskutoční konzultáciu s fyzickou osobou alebo s právnickou osobou, ktorá k testu proporcionality uplatnila pripomienky.

(10) Účelom konzultácie je posúdenie proporcionality regulácie povolania a dosiahnutie súladu s § 3.

(11) Výsledok konzultácie zverejní subjekt, ktorý navrhuje reguláciu povolania, na svojom webovom sídle; ak ide o návrh zákona výboru národnej rady alebo poslanca národnej rady, výsledok konzultácie zverejní Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky na webovom sídle národnej rady. Formulár upravený na základe výsledku konzultácie zároveň zašle subjekt, ktorý navrhuje reguláciu povolania, ministerstvu školstva, ktoré ho zverejní na svojom webovom sídle. Ak na základe konzultácie nedôjde k zmene vyplneného formulára, subjekt, ktorý navrhuje reguláciu povolania, túto skutočnosť oznámi ministerstvu školstva.

§ 7
Prostriedky nápravy

(1) Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je reguláciou povolania dotknutá, môže podať podnet subjektu, v ktorého pôsobnosti je regulácia povolania, ak zistí, že regulácia povolania v právnom predpise alebo vo vnútornom predpise profesijnej organizácie nezodpovedá výsledkom testu proporcionality. Subjekt, v ktorého pôsobnosti je príslušné regulované povolanie, vykoná potrebné úkony na zabezpečenie zmeny regulácie povolania v súlade s výsledkom testu proporcionality.

(2) Ak sa na základe podnetu fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá je reguláciou povolania dotknutá, dodatočne zistí, že test proporcionality nebol vykonaný vôbec, subjekt, v ktorého pôsobnosti je príslušné regulované povolanie, vykoná potrebné úkony na vykonanie dodatočného testu proporcionality a ak je to potrebné, vykoná úkony na zabezpečenie súladu regulácie povolania s výsledkom testu proporcionality.

Pôsobnosť orgánov verejnej správy pri zabezpečovaní testu proporcionality

§ 8

(1) Ministerstvo školstva ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom vzor formulára na vykonanie testu proporcionality.

(2) Ministerstvo školstva v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky metodicky usmerňuje vykonávanie testu proporcionality na účel zabezpečenia jednotného postupu pri jeho vykonávaní.

(3) Ministerstvo školstva zverejňuje na svojom webovom sídle vyplnený formulár podľa § 6 ods. 7 a 11.

(4) Ministerstvo školstva informuje príslušné orgány ostatných členských štátov Európskej únie prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu[11]) o regulácii povolania, jej forme, spôsobe a účinkoch a vykonaní testu proporcionality.

(5) Ministerstvo školstva informuje Európsku komisiu o dôvodoch záverov testu proporcionality, podľa ktorých je regulácia povolania primeraná a dôvodná. Ministerstvo školstva oznamuje reguláciu povolania v databáze regulovaných povolaní Európskej komisie.

(6) Na účely podľa odsekov 2 až 4 poskytuje subjekt, ktorý reguláciu povolania navrhuje, ministerstvu školstva potrebné údaje v rozsahu, spôsobom a v lehote určenými ministerstvom školstva.

(7) Ministerstvo školstva, iné ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a profesijné organizácie môžu predložiť Európskej komisii alebo príslušnému členskému štátu Európskej únie vyjadrenia k regulácii povolania prijatej iným členským štátom Európskej únie.

§ 9

Subjekt, v ktorého pôsobnosti je príslušné regulované povolanie, sleduje súlad prijatej regulácie povolania s požiadavkami podľa § 3 a vyhodnocuje zmeny, ktoré nastali po jej prijatí.

§ 10
Prechodné ustanovenia

Tento zákon sa nevzťahuje na návrh

a) právneho predpisu predložený do pripomienkového konania do 31. decembra 2020,

b) zákona podaný národnej rade do 31. decembra 2020, ak ide o návrh zákona, ktorý podal výbor národnej rady alebo poslanec národnej rady,

c) vnútorného predpisu profesijnej organizácie predložený na schválenie príslušnému orgánu profesijnej organizácie do 31. decembra 2020.

§ 11
Transpozičné ustanovenie

Týmto zákonom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe.

§ 12
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2021.

Zuzana Čaputová v. r.

v z. Gábor Grendel v. r.

Igor Matovič v. r.

Príloha
k zákonu č. 391/2020 Z. z.

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EURÓPSKEJ ÚNIE

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/958 z 28. júna 2018 o teste proporcionality pred prijatím novej regulácie povolaní (Ú. v. EÚ L 173, 9. 7. 2018).

1) Napríklad nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009 z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá týkajúce sa podmienok, ktoré je potrebné dodržiavať pri výkone povolania prevádzkovateľa cestnej dopravy, a ktorým sa zrušuje smernica Rady 96/26/ES (Ú. v. EÚ L 300, 14. 11. 2009) v platnom znení, nariadenie Komisie (EÚ) č. 965/2012 z 5. októbra 2012, ktorým sa ustanovujú technické požiadavky a administratívne postupy týkajúce sa leteckej prevádzky podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008 (Ú. v. EÚ L 296, 25. 10. 2012) v platnom znení, rozhodnutie Komisie zo 14. novembra 2012 o technickej špecifikácii interoperability týkajúcej sa subsystému prevádzka a riadenie dopravy systému železníc v Európskej únii a o zmene a doplnení rozhodnutia 2007/756/ES (2012/757/EÚ) (Ú. v. EÚ L 345, 15. 12. 2012) v platnom znení.

2) § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 357/2020 Z. z.

3) § 49 ods. 3 písm. a) zákona č. 422/2015 Z. z.

4) Napríklad živnostenský zákon.

5) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb. o daňových poradcoch a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov, zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

6) § 82 ods. 5 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.

7) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov, § 83 a 84 zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

8) § 40 zákona č. 422/2015 Z. z. v znení zákona č. 359/2019 Z. z.

9) § 41 zákona č. 422/2015 Z. z.

10) § 10 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 134/2020 Z. z.

11) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1024/2012 z 25. októbra 2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu a o zrušení rozhodnutia Komisie 2008/49/ES („nariadenie o IMI“) (Ú. v. EÚ L 316, 14. 11. 2012) v platnom znení.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, 813 11 Bratislava,
tel.: +421 2 888 91 864, +421 2 888 91 865, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.